

Zasedání Odborné skupiny pro podporu osob s omezenou schopností právně jednat

Datum: 23.01.2024

Poradu řídila: Camille Latimier (SPMP ČR)

Přítomni: JUDr. Štefan Čulík (MPSV), Mgr. Blanka Espinoza (ÚV ČR), Mgr. Jakub Geier (MV), JUDr. Pavel Ptáčník (ÚV ČR), Mgr. Aneta Redlichová (MSp – online), Mgr. Jan Strnad (Rytmus – od klienta k občanovi, z.ú.), JUDr. Renáta Šínová, Ph.D. (UPOL), Mgr. Bc. Zbyněk Vočka (Olomoucký kraj – online), Mgr. Barbora Brozová Rittichová (MSp) – host, PhDr. Filip Novotný (MPSV) - host

Přítomných bylo 6 z 10 členů.

Program jednání:

- 1) Úvodní informace
- 2) Aktuální témata v oblasti podpory osob s omezenou schopností právně jednat
- 3) Shrnutí a zpětná vazba z jednání s resorty
- 4) Výstupy pilotního projektu Justiční akademie a možné další kroky
- 5) Prezentace dobré praxe ze zahraničí
  - Reforma opatrovnictví ve Španělsku
  - Dobrá praxe z Rakouska (clearing, civilní detence atd...)
- 6) Stanovení dalších kroků, úkolů a termínu dalšího zasedání

1. bod - Úvodní informace

Jednání zahájila předsedkyně Odborné skupiny Camille Latimier, která členky a členy přivítala a krátce přítomné seznámila s programem jednání.

Z důvodu nemoci nebo nepříznivé dopravní situace musel být program změněn a plánované body 4 a 5 (Reforma opatrovnictví ve Španělsku) budou zařazeny na další zasedání.

2. bod - Aktuální témata v oblasti podpory osob s omezenou schopností právně jednat

Úvodní část bodu se týkala **distribuce letáku k řízení o svéprávnosti**.

Aneta Redlichová: Leták k řízení o svéprávnosti je již dostupný na internetových stránkách Ministerstva spravedlnosti. Jak bylo dohodnuto, MSp leták tisknout nebude, cílem je tedy odeslat elektronickou verzi soudům, aby si leták mohly vytisknout samy. Měl by být rozeslán prostřednictvím dopisu p. vrchního ředitele Fraňka, dopis ale ještě nebyl schválen. Pokud by tedy proběhla aktualizace letáku, není problém nahrát na web novou verzi. Zařazení dokumentu do vzoru soudních písemností není plánováno.

Byla diskutována i možnost požádat o intervenci paní zmocněnkyni, a to v případě, že by se nepovedlo do dalšího zasedání dopis z MSp odeslat.

Dalším tématem bodu byla předložená **novela týkající se veřejného opatrovnictví**, která je nyní v meziresortním připomínkovém řízení.

Zbyněk Vočka: Informoval, že senát by chtěl podat samostatný senátní návrh. Taktéž je k tématu veřejného opatrovnictví připravován na půdě senátu seminář.

Jakub Geier: Prozatím žádné obdobné aktivity ze strany senátu nezaznamenal. MV se snaží společně s MSp vypořádávat předložené připomínky. Do konce února by mohl být zpracován návrh do vlády. Dále informoval, že své působení na Odboru financování MV ukončuje Tereza Štalcerová, kterou nahradí Štěpán Klásek.

Štefan Čulík: Uvedl, že byla vládou dne 12. prosince 2023 schválena **spojená 2. a 3. periodická zpráva**, která byla kolem 10. ledna 2024 předána Výboru OSN pro práva osob se zdravotním postižením prostřednictvím našeho stálého zastoupení. Brzy bude zpráva zveřejněna také oficiálně na internetových stránkách MPSV, zatím je dostupná pouze v eKlepu. V únoru by měly být známy bližší informace týkající se dalšího harmonogramu jejího projednávání v OSN.

Dále informoval o návrhu nařízení komise EU týkajícího se spolupráce států podle Haagské úmluvy, ke kterému již byla zpracována pozice za ČR. Bylo by proto přínosné se na některém z dalších jednání seznámit s dalšími aspekty této problematiky včetně mezinárodního kontextu a také s konkrétními změnami, které by přijetí nařízení znamenalo v praxi.

Barbora Brozová Rittichová: Kolegyně z MSp by určitě rády tuto problematiku prezentovaly. Ne vždy bývají prvním kontaktem s těmito lidmi soudy, často jsou to soukromé subjekty (např. poskytovatelé sociálních či zdravotních služeb). K Haagské úmluvě bude vytvořena mezinárodní příručka, která by měla být vydána i v češtině.

3. bod - Shrnutí a zpětná vazba z jednání s resorty

V loňském roce se konala tři jednání na téma gesce ve spolupráci s MPSV, MV a MSp. V prosinci byl představen návrh zákona o veřejném opatrovnictví. Na základě upraveného usnesení vlády by mělo MPSV provést analýzu související se soukromým opatrovnictvím a podpůrnými opatřeními. Měla by být také projednána metodika pro hodnocení podpory a možností využívání zvláštních soudních řízení.

4. bod - Výstupy pilotního projektu Justiční akademie a možné další kroky

Bod bude zařazen na další zasedání Odborné skupiny.

5. bod – Prezentace dobré praxe ze zahraničí - Dobrá praxe z Rakouska (clearing, civilní detence atd.)

V rámci zahraniční praxe prezentovala Barbora Brozová Rittichová své zkušenosti z realizovaných stáží v Rakousku, které byly zaměřeny na řízení spojená se svéprávností a detencí.

Rakousko provedlo v roce 2006 změnu právní úpravy, na základě které již nebylo možné formálně omezovat svéprávnost. K jejímu omezování ale fakticky prostřednictvím jmenování opatrovníků docházelo i nadále.

Rakousko proto přistoupilo k celkové revizi právní úpravy, do které byla zapojena řada subjektů z veřejného i soukromého sektoru. V létě roku 2018 nabyla předmětná novela účinnosti, důraz je kladen zejména na možnost vyřešení záležitostí mimo soudy. Klíčovým prvkem je zajištění informovanosti jednotlivých aktérů na všech úrovních, a to včetně rodiny a spolupracujících institucí. Byla proto zpracována řada informačních materiálů různé složitosti, od formátu Easy to read s obrázky, až po rozsáhlejší brožury určené spolupracujícím subjektům. Materiály byly také zpracovány v mnoha jazykových verzích.

Rakousko se zaměřilo na otázky clearingů a ochranu práv pacientů prostřednictvím Patienten anwaltschaft, což je odlišný a efektivnější způsob zajištění práv pacienta. Jedná se o příspěvkovou organizaci ministerstva spravedlnosti, která poskytuje služby po celém Rakousku. Má kanceláře v každé nemocnici, kde se mohou uskutečňovat detence. Jednotlivé týmy jsou složeny z právníků, psychologů a sociálních pracovníků. Služba je pro pacienta zdarma a umožňuje zajistit rychlý kontakt s pacientem.

Soud musí v dané věci rozhodnout do 4 dnů od přijetí pacienta do nemocnice. Systém je tedy postavený na přímém kontaktu s pacientem, nezávislý ochránce je neustále přítomný v nemocnici, a je proto možné zajistit včasný kontakt. Služba vychází z přání a potřeb pacienta a zajištění ochrany je možné i po jeho odchodu ze zařízení.

Návazná diskuze se týkala faktického fungování této agendy a zajištění jejího financování (organizace má cca 700 zaměstnanců, náklady na provoz činí 45 mil. Euro za rok). V rámci ČR byla zmíněna potřeba spolupráce s Českou advokátní komorou, zdůrazněna byla potřeba posílení spolupráce na všech úrovních, včetně soudců, a také nezbytnost zajištění kvality znaleckých posudků v řízení o svéprávnosti.

Barbora Brozová Rittichová: V této souvislosti uvedla, že by bylo praktické vytvořit metodiku pro soudy a znalce, která by obsahovala přehled skutečností, které by měl a neměl obsahovat znalecký posudek z pohledu práva. Důležitou roli by hrála i clearingová zpráva, která by měla být komplexním podkladem, znalecké posudky by byly využívány už jen pro komplikované případy, např. při souběhu více diagnóz. Vycházet by se mohlo i ze zkušeností s realizací pilotního

projektu soudních sociálních pracovníků na soudech. Materiál by mohl být rozeslán do širokého připomínkového řízení všem soudům, které by mohly doplnit další judikaturu i praktické příklady.

6. bod - Stanovení dalších kroků, úkolů a termínu dalšího zasedání

Bylo by vhodné si rozmyslet do příštího zasedání, které se uskuteční na jaře, témata pro další činnost Odborné skupiny.

Camille Latimier poté poděkovala účastníkům jednání za účast a podnětnou diskuzi a zasedání ukončila.

V Praze dne 23.01.2024

Zapsala: Blanka Espinoza
sekretariát VVOZP

Schválila: Camille Latimier
předsedkyně Odborné skupiny